

ТАЛЫ МАЗУРЕВИЧ

БОГНИ

Ленинград

ГАЛЯ МАЗУРЕНКО

ВОГНІ

ПРАГА

ГАЛЯ МАЗУРЕНКО

ВОГНІ

НАЦІОНАЛЬНА
ПАРЛАМЕНТСЬКА
БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНИ

ВИДАВНИЦТВО „ДНІПРОВІ ПОРОГИ“

ПРАГА

Фата Моргана.

Як подорожній, змучений в Сахарі,
Моя душа самотньо умирала.
Пісок, пісок . . . хоч би єдина хмара!
І тільки дюни свист зловісний, тихий, дальній.
В агонії сухі, розкриті губи
Води шукали палко та оманно.
Тоді прийшла до мене дивна й згубна,
Страшна ілюзія: Фата Моргана.
Смертельний вихор рвав і нищив люто
Усе живе. Я снила непритомно, —
Що вимріяний, вірний і могутній
Незнаний друг вода дав чару повну.

*

Чудодійні трави я збирала.
І аустріла в лісі ворожба . . .
Як розвіять недобрі чари?
Як з полону злої сили вийти?
Заблещали гострі білі зуби,
Глянув . . . і, мов вплив мою душу.
Згубний погляд той вже не забуду
Серед дикої страшною луші.

ДО МУЗИ.

Білес лачко, мов сніг. Ніби кров,
В тебе червонії губи.
Вогнякв чвсті, як сяєво ворь,
Очі бездоннії гублять . . .

Кажуть, у злого дракона жила
Дівчина тиха та ніжна.
Пока у лісі співала вона,
Слав той дракон давовижний.

То не була ти? Між лоз на весні
Спала смутним снігоцвітом?
Раптом нечутно покликвав у сні
Голос тужливо-привітний.

Ввечері обрїй чудний, неясний,
В серці солодка втома.
Голос шепоче закохано: „Мрій!
І не дивуйся нічому!“

Квіта вів'явуть, розвіються снів.
Згубою бідням був сумнів!
Руки у тебе холодні, мов свїг,
Чом же тремтять твої губя?

Знаю, не в казці, в житті самїтна,
Чую, — для всіх ти чужинка!
Спа, моя бідна, у воряних снах
Щастя блвскупа краплинка . . .

*

Чай і завчена гостинність.
Зручно веду розмову.
Думки нема. Повяність
Сліпо виконує слово.
Ввічливо скажу „Добраніч“.
Чемно зачиню двері!
Зшиток в подушку наніч!
Книжку, держальце, пера!
Зорі на небі, ланьте!
Вірні оманя творчі!
Ой, машкару ви вакньте!
Бачити душу хочу!

ДО ГАФІЗА.

І на моїй труні тюльпани
Займуться полум'ям . . . Ой, ві, —
Ти посміхатися не станеш,
То не привріяні вогні.

Вмирає серце й квітне творчість . . .
І я все мріяла. Хіба
Мої безсонні, творчі ночі
Не розумітеме юрба?

Ні, не для бою, — для молитви
Збудовано таємний храм.
Той, хто кохав, прийде снитися
І там спочинути від ран.

ПОМСТА.

Блещать на сонці павутиння.
Чи там роса, чи крапля сліз?
Сумний горбань у день осінній, —
Там павучок заліз у хмиз.

Колись то боги панували
Й закохане жило дівча.
І пряло ниточки на славу
Тай мусило собі мовчати.

Так, ні! Із жартом до богів
Шепнуло: „Думаю, щой ти
Таку сорочку, як мій милий,
Не гідна будеш зодягти!“

Ти хочеш знати злую кару?
Он там над хмизом похалась!
Свільні богині тої чари, —
На павутинні перли сліз

СВІТЛАНА.

Я й сьогодні, здається, закохана
В очі темні без блиску, чудні,
І пісні, ніби ластя сполохане,
Ніби ластя, летять в осени.

В нього все так давно розмірковано!
Ох, приватись, — на ціле життя!
І на цвинтарі серце поховане
І в могилі давно почуття!

Ну, цілком, мов балада Жуковського, —
Хто там, чорний, стоїть край вікна?
Тя, Світлано, смутна, недоторкана
Не боїшся мерців і коня?

А Світлана журливо у відповідь:
„Мій коханий в могилі — живий!
А тобі (не спасешся молитвою)
Смерть співає мотив чарівний“.

*

Сон мені муку пророчить...
Тінь промайнула у сні.
Губи покрявлені мовчка,
Боляче, друже, тобі?

Працею втомлені очі,
Погляд глузливо-смутий, —
Сон мені муку пророчить,
Тінь промайнула у сні.

*

Немов русалка кавки Андерсена,
Моя душа німа перед тобою!
Так... викохані мовою чужою
Мої пісні для тебе вічно темні.

Не демона, — слова глухонімії
Пливуть, пливуть і тяжко серце мучать!
В них пекло вховано. А може так і лучче?
Щасливий той, хто слів не розуміє!

*

У житті він спокійно розмірений,
Недовіряю скуті вуста,
Лаш волосся, мов хміль непокірлявий,
Та в очах, неголублених, яд.

Я для нього чужа, заворожена!
Що тверезому сон голубий?
Ні! Словами чужими, ворожими
Не зуміє той сон він убить.

Засміюсь не його, не улюблена:
„Ти поезій моїх не читай!
В них таїться незнавий, нечуваний,
В них шепоче твій голос потай...“

В ТРАМВАЇ,

Мов зачарована сновиди,
Чуже обличчя розглядаю.
Як давно він до вас подібний —
Той випадковий гість трамваю!

У брів навислих крива чорні,
Відлюдний, темний погляд ока.
Хмурнів так ранений ворон
Розумно, боляче й жорстоко.

Була у Данте Беатриче,
У Донкихота — Дульцинея,
А хворий ворон фантастично
Зробився мукою моєю.

Зловісний птах... хіба не годі
На глум добром відповідати,
А на вустах, замкнених гордо,
Таємну прivity угадати?

Тремтять навикла вже сльоза,
А серце палко хоче жити!
Нащо мені твоя краса
І вередлива й гордовита?

Ласкавим другом, там — у сві,
Коли ослабне сила волі,
Я мрію гірко, як смутні,
Засохлі квіти в мертвім полі.

*

Заборонами, гнівом твоїм
Не боїшся ти серце розбити?
А тоді як я житиму? Чям?
Що робити мені на світі?

Проясниться твій погляд тяжкий,
Усмінешся прозоро, весняно
На хвилину і знову чужий . . .
Знов обляччя суворо-погане.

Почуваю, — ласкавий десь ти,
Там глибоко, глибоко . . . для кого?
Бо мені вже тебе не знайти,
Бо мені вже не треба нічого.

*

Очі темні зховало завоем . . .
Що ти думаєш, тяжко вгадати!
Байдуже. Мені любо в тобою
І пустують в душі бісєвята.

Ти не хочеш заглянути в очі,
Ти чаруєш, чи я? І не чудно,
Що ромен пелюстками пророчить,
Ніби скоро про мене забудеш?

*

І знайомих поклоня чемнесенькі,
Зацікавлення в кожному слові!
І такі невинно малесенькі
Напів-запшти у розмові!
Ви їх знали? А стримано пристрасні
Ваші зустрічч, — зустрічи муки!
Ой, від них аж до крови притиснені,
Хоч назверху байдужії руки.
І бажання придушені, спогади,
Вам не легко їх, тяжко лишити!
Ви не зрадили радості стогоном? —
Горя світлого — щиро любити?

Зачервонів, зніяковів і насолода
Вколола серце. Стало ясно. Легко . . .
На що вдавати, ніби я холодна, горда,
Ох, гордістю, що ревнощами кличуть?
Хіба я знаю, чом до нас злітає,
Годубить боляче і солодко, мов подих,
З далекого, де слів немає, краю
Те, що його бояться і анеславлять?

Хіба я смію сумнівом, чя болем
Темний храм душі їх засмутити?
Скавати їй: „Навіки і ніколи!“
Йому: „Залиш!“, О, Боже, яка мука!

*

Пролине місяць, рік, . . . все стане іншим
У-суєті щоденних сирив безкраїх!
Мене згадавш тв і серед твші
Покличеш гірко й може зарядавеш . . .

А я ростяму в серці, хоч не хочеш,
І буде дорогим все позабуте!
Мою тв книжечку розгорнеш мовчки
І я з тобою непомітно буду.

ЗАВОД.

Чавун, мов кров, палає, закипівши,
І розливається калюжами в піску.
Завод гурчить. Розквітли домни пишно,
Як кучеряві пальми у садку.
Суворі труби будять таємницю,
Забуту казку вічного життя.
Сновида — місяць, мов зранена птиця,
В долину падає, а може в небуття?
Він завтра вернеться спокійний та покійний.
Змалює коло тай умре знова . . .
Поставть борщ, наспівуючи мирно,
Знов робітник на ляльку з чавуна.
Та не прайдемо ми у тихий вечір пізно
З тобою, друже, глянуть на завод,
Туди, де кліщам хапає змії залізо
І в пекло тягне те залізо чорт.

ЧОТИРЬОХКРИЛИЙ ДЕМОН ДОНКИХОТА.

Химерний демон, біс чотирьохкрилий
Тебе вхопив і закужило виром,
Списа метнуло вгору, впав безсилий
Твій меч, твій щит і все затихло.

На переможця бідний і розбитий
Давився ти із сумом та призраством,
Бо . . . він не вмів у небо полетіти:
Крилатий птах стояв на місці!

Шуміли крила мляво й рівномірно
У вітряка: „Ми вбали Донкихота!“
А ти подумав гірко: „Неймовірно,
Щоб у вітряк перевернув хтось чорта?“

Та байдуже! Існують десь царівня
І плаче хтось і захисту шукає!
Вперед! Вперед! „Ой, лицарю наївний,
Ой, не загинь у бійці в вітряками!“

Г О Р О Д .

Не городок, не городочок, — пишний город
У пам'ятв моїх. Який він няні?
На скелях парк. І . . . не досягнеш зором,
Такий Дніпро розложистий в долині
Тривожний зір і перша заборона:
„Сиди, учись. Куди надвечір йдеш ти?“
Застигла на щоді непроханка солона:
„Іду в садок. Розквітнули черешні!“
Там, у садку черешень ніжні квіти
Висять розпещено. Там світлий, милий місяць!
Коли б сьогодні не пустила рідна,
Він до віконця, знаю, подивився . . .
Прийшла несна і непокійна й гарна.
Що кулі свист? Він не ляка нікого!
Плетуся з кошиком. В куточку на базарі
За щось убато дідуся старого.
В м'яснім ряді, там, де були телята,
Спокійно висне, ніби довга лялька.
Ні, далі, далі. На що все зібрати?
А може й ліше правикатв змалку?
В вітальні тихо. Мова тихоплавна.
Відповідаю (соромно та чудно):
„Так, так . . . на човнику? Поїду з вами!
Що мама? Пустягь! Це зовсім не трудно!“
Навколо плавня чорна, мов чорниця.
Юнак гребе спокійно, монотонно
І вабить глянути на постать темвольцю
І щось дивитись не велить, бороне.
Тривожний зір і друга заборона.
— Сиди, учась. Чого ідеш ти в поле? —
— „Ой, мамо, бачиш, там далеко коні?
Воно не вернеться до нас уже ніколи!“
Нові володарі, Нові льохв равбиті.
Вино в цеберці носить десь хлопчина.
Хліб-сіль на рушниках господарям новітнім.
Там вшшто: „Не той бо ковачина,

Що поборов, а (розумій, як хочеш),
А той, що викрутиться*. От так штука!
Староста города приймає військо мовчки
І не чекає вдяки за науку.

МЕТАМОРФОЗА.

(Індійська легенда).

Теплий вітер віжно віяв,
Так легенько над травною!
Розкривали квіти віі.
То було давно . . . весною . . .
Нахилилась над водою
Молода золотокоса.
Утішалась вітра грою
Та збивала в воду роси.
Йй голубив вітер косв
Тихо . . . тихо . . . мов нечутно
І ростанув безголосий
На її гарячих грудях.
Зникнув вітер пополудні.
Спав і мріяв безупинно.
Аж самому стало нудно.
Так він мріяв про дівчину!
Час помалу плинув, плинув.
Вітер мріяв, снів гарненько
Безліч років таким чином!
Бідний вітер ледаченький!
Він проквінувся пізенько:
Молода золотокоса
Вже посявіла давненько . . .
Вітре, вітре! . . І від злости
Він роаніє старе волосся
Пухом білям . . . Хай загине!
Тя, — в кульбаби квітнуть досі
Злѳтом квіти по долині
І голубить вітер давний
На весні ту квітку жовту
І роввосьть, повний гвіву,
Няточкя срібношовкові.

ЧОРНОКНИЖНИК ТА БІС.

Квіти яблуні ароматні . . .
Це весняний пахучий сніг!
Чорнокнижник і той вже не міг
(Смутно, темно у чорній кімнаті)
Залишатись надалі в хаті.
Кинув біса мерщій до реторти
І подавсь, де маячили гордо
Квіти яблуні ароматні.

Місяць. Ніжно замріяний вечір.
У кімнату ту учень заліз.
Так навчив його мабуть біс,
(У реторті він думав про втечу).
Ваяв пергамент гнилий із полицки
Необачно веселий учень.
Пахнуть зле чорнокнижні, гнітучі,
Лютих злочинів повні сторінки

Раптом стукнуло. Далі звичайно
Щось там хруснуло і . . . і він сам
Зі страху на долівку упав.
На поганий жовтавий пергамент!
Це не був чорнокнижник Агріппа,
Був заступник його рогатий . . .
Квіти яблуні ароматні
Крізь вікно попливли в повітрі!

І пливли тай пливли без перерви.
І не міг віжних пахощів звести,
На облячку змінився нечистий . . .
Глянув влякано учень на двері . . .
Пізно, пізно у ніч бурштину
Учень скрикнув від дивного дива:
„Відкіля ти, дівчачо вродлива? . . .“
Чорнокнижник, вернувшись до-дому,

— Розумію! Скаав сердито:
У цю ніч весняну непомітно
Закохатися міг і мій дяволе!
І замкнув він красуню бідну

До реторти, а учневі гріано
Наказав: „Мусиш бути ще вдячний,
Залишай-но покої чортячі,
Бо я можу вернутись зазізно!

КОЗАК ТА ДІВЧИНА.

Вітер степом повіває,
Зтиха грав молочаєм.
Молодий козак у полі
Проклинав свою долю.
Хто то скаже, хто то анає,
Чому щастя він не має?
Вітер краю нагинає
Жовті квіти молочаю.
От розкрилася могила.
Дід питає: „Що, мій милий?
Як не мавш в світі долі,
Лізь до мене, поговорім!“
Книгу дід узяв чудову,
Світять свічку столудову,
Свічка таме тихо, тихо
І хвилини мляво никнуть.
По забув козак про лихо,
Так би й був лишавсь навіки
Недалеко від могили
Невесела йшла дівчина.
От іде вона, аїтхає,
Розмовляє з молочаєм:
„Чаю, чаю, молочаю!
Де мій милий, чи не знаєш?“
Як почув козак той голос, —
Геть мерщій в могили в поле!
„Справді ти мене шукаєш,
Чи жартуєш з молочаєм?“
Козака не одну днину
Марно дід чекав в могилі.
Де лишився слід дівочий,
Постелився барвіночок.
Вітер степом повіває,
Та з барвінком розмовляє.

С А П Ф О .

Хмара за хмарою хмари осінні

Тужно летіли в вирій.

Хвилі легесенько гойдали піну

„Милій, улюблений, стій!“

І до руки доторкнулася Сапфо.

Чому змішався юнак?

Стиснув він губи червоно-криваві,

Губи ті стали, як мак.

Очі вкривла й помалу, помалу

Руки до нього тяглись.

Він захватвся, як вітер несталий,

Він засміявся: „Проквінь!“

Місяць голубив мимови листочки

Ніжночутливі край скель.

— „Сапфо, ти прийдеш? При сявві ночі

Хочу я згуків пісень!“

II

Сапфо чекала на скелі край моря.

Ні, не співала вона!

Очі тривожні у просторах чорних!

Любе на серці ім'я.

Йде? чи здавться? Немає нікого?

Тільки б не анав, що то я!

Сапфо, — за скелю! Швиденько в дороги!

Ой, то дівчаток юрба!

Весело вгору привігли дівчата,

Жарту: „Де Сапфо? Хто зна??“

Тут нам кавав він її пошукати!

От закохалась дурна!“

Зрадив! Всі знають її таємницю.

Тяжко. Йти геть? Або ні?

Зблідла засміяна бідна царця

І . . . прочекала всю ніч.

ОРФЕЙ ТА ЄВРИДИКА.

В понурих розколинах пекла, —
Живий там блукати не смів, —
Орфей прокрадався на землю,
Душа Евридики за ним.
І клякала смутно із боєм:
„Орфею ти мій, обернись!“
Не можна! Тяжить заборона —
Оглянутися бережись!
Орфей йшов помалу, удерто,
Лизав йому ноги вогонь.
Чи введе з пекла він мертву?
Чи душу відніме Плутон?
„Орфею, забув Евридику?
Я мучилась, ждала смутна!
Тебе викликала без ліку!
Ти тут... І тебе мов нема!
Не глянеш? Так страшно! Так смутно!
Так боляче йти самітній!
Не чують тебе мої руки!
Не любяш? Покинув? Постій!
Не хочу йти за тобою!
Як холодно, страшно в пітьмі!
Для тебе я стала чужою!
Ти недруг, ти ворог мені!“
— „Орфею!..“ і стогонам тихим
Орфей у тривозі піддався.
Оглянувся він... Евридика
У хмарах ростанула враз.

*

Спати хвилю? Як її спиняти?
Мов зайвий сон, мов непотрібна мука
Блак нестерпимий чорних самоцвітів
Пророчать болісно розлуку.
Щож... дайте руку. Ласково, мов брату,
Я поворожу вам про щастя... долю...
А ви зажурвтеся і будете мовчати
І не забудете тих слів ніколи.

ПАОЛО ТА ФРАНЧЕСКА.

У легкім танці,
У вихрі темному,
В безоднях пекла
Літають тіні.
Їх гоне горе,
Чудними криками
Вони сповняють
Глибини сні.

Старий Віргілій
Схилився на камені.
Обличчя добре
Від болю аблідло.
Це Другий Круг. Тут
Снять поранені
Про те, що було,
І не прийде.

Невданним колом
У вихрі темному
Так близько-близько
І так далеко
Дві тіні кружать!
От тихо вникнули,
От виривають
З туманів пекла.

Франческа
(Тужливо)

А може правда то? Не сон зболівий?
Паоло образ там же не у хмарах?
В безмежних просторах без цілі?
А що як він . . . і він в пекельних чарах?

Ой, я не знаю, де він? Як покличу?
Як покажу шляхи, яких немає?
Шляхи до Раю знає Беатриче!
А я . . . хіба не пекла я бажаю?

Любать мій сон і мрії про тебе!
Про слово! погляд болісний та хворий!
Порожив мені без них святе небо.
Незнавий друже, вбитий мій Паоло!

У легкій танці
Перед Віргілієм
Жене дві тіні
Самітній.
Вони в жатті
Багато мріяли,
А полюбить вони
Не сміли . . .

Паоло
(Схвильовано)

„Франческо, почекай! Занадто ми високо!
У тебе очі темні та великі . . .
Ти гарна! Молода! Спийнись, не пізно поки!
Де ти, Франческо?.. Ні, прощай навіки...“

У муках спогадів,
Навік ровлучені,
У вихрі темному
Блукають тіні.
Чудними хмарами,
Смутними кручами
Шукать засуджені . . .
Та не знайти їм!

Франческа
(Не помічає Паоло)

„Нехай ти вимріянай! Сню я, тужу гірко!
Нехай розпливчастий, чужий та мертвий!
Нас стрівив Данте. В вихрі непокірнім
Кружляли ми в проваллях чорних Пекла;
В очах твоїх жагучих та бездонних
Я бачила себе з мечем у серці.
Я кликала: „Боюсь! Де ти, Паоло?
А ти мовчав, ти не шепнув: „Франческо!“

Перед Віргілієм
Смутним, розгубленам
Носило тіні
Легеньким колом.
Вони любила . . .
Та вмерти трудно їм,
Бо й не жили вони
Ніколи . . .

Віргілій
(Тихо)

„Франческо бідна, треба привкати . . .
Хто прагне ласки — прийме злую муку!
А хто не хотів із нас зустріти брата?
Стиснути радісно гарячу руку?
Болить те місце, де забито серце!
Змагайся мовчки, тихо, без докору . . .
Ой, не торкайте, що болить і б'ється!
Ой, не приносьте забагато горя!“

Майнула тіні
Десь над безоднею
Перед Віргілієм
В легенькій танці.
Не приглядайтеся
До них з погордою.
Над ними плакав
Великий Данте.

*

Іди сама шляхом для одиноких.
Між темних гір загинути не бійсь!
В поета доля — не спиняти кроку
І прокрадатись стежкою для кіз.

Там угорі живе старий самотняк,
Мудрець Великий — він тебе навчить,
Як треба знати все і всім боліти,
Щоб до Величного наблизитись на мить.

ТРИСТАН І ДВІ ІЗОЛЬДИ.

I

Трістан та Ізольда чорнокоса.

Чайки кружили понад дюнами,
Посохлі трави шелестіли . . .
Чого застигла, мов бездумная
Там самотна очеретина?
А може тяжко її зламано
Осінім вітром випадково?

Ізольда чорнокоса:

„У тебе губи, як із каменя!
В очах смутних нема любови“.

Трістан:

„Ізольдо, так . . . Серця потомлені
Неможна запалити вдруге.
Не ворожи очами чорними!
Ти, чорнокоса, хтіла друга?
Я збережу тебе — чорницею,
Тв перейдеш життя без ласки,
Я не зроблю тебе царицею,
Але й не дам тобі уласти . . .“

II

Ізольда Чорнокоса та Ізольда Золоте
Волосся.

Чайки кружляли понад хвилями
Там, де Ізольда чорнокоса
Збудвала чарівними силами
Ізольду „Золоте Волосся“!
Поцілувала ту роалучивцю:
„Іди до нього“ . . . Тай ростала.
Співай, співай, душе замучена!
Якби з тобою так не стало!

С. П. М.

„В цікавий час ми народились, Галю!“
Пишався ти . . . „і адвиги й катаклизми!“
Ну так, а ці страшні часи зміняє
На сад вишневий, сміх дітей не пізно?

Процеси відьмовські і статистичні цифри,
Подібні до хрестів над могилками бідних . . .
Три вершники здаються вже не мітом,
В яким краю не чути стук копита?

Душа грубіє. Де найкращий Дікенс
Із Олівером Твістом! Хто їх любить?
Дітей без затишку тепер без ліку,
І ти, що бурь шукав, давно загинув в бурі!

*

Свій край . . . де він? Ой, чим тепер він свій?
От чужина, я знаю, чим ляка.
Не побороть ворожості. Ой, ні!
Зап'явання на кінці язика:

— „Чи скоро ви . . .? Чи може назавжди?“
І будеш безліч днів, років, усе життя
На чужині . . . Так ні! Не зацвісти,
Бо щось загублене в душі без вороття.

*

Ти підійшов. Тебе я не чекала.
Вклонилась і мовчу на твій привіт.
Чого ти дивився? Чого таким запалом
Іскряться очі зоряні твої?

Чи ти вгадав дятячем серцевятком
Мій самотній, замкнений мій відчай?
Чи ти прибіг, як мведе кошенятко,
Щоби голубили його потай?

НА ВИГНАННІ.

Весняне сонце. Прага величаво
Блещить, вся оперезана мостами.
Маленькі учні пишно, ніби пави,
Ідуть до школи із кнужками.

Над ними чайка, мов біленька хустка,
Веселим криком зустрівач весну.
Юрба їй кивда від ковбасок луску.
Чайок прягнало зграю величезну.

Якийсь добродій хліб додолу крише.
Дитячим блиском сяють його очі.
Проте чайки лиш крилами колишуть:
До лусок від ковбас вони охочі.

„Не хочете?“ Він кивда булку, — годі . . .
Вона, підскакуючи, блиснула на камінь . . .
То бачуть стражник? Ні . . . то бачить „злодій“,
За хлібом стежить він голодними очами.

Страшне життя серед чужого світу
Вигнанцеві без друзів, без рідні.
Чужинців дітя, нащо ви привітні?
Що ви робитимете в світі самотні?

Той сум відірваних, бодай його не чути!
Байдужість мертву між людей чужих!
Поки ви виростете, мов дуби могутні,
Пройдуть роки . . . а доти що, скажіть?

Вв любте людей, веселі, вічні,
А я боюсь, я так боюсь за вас!
Бо скоро вгасне саме слово „Блажвій“,
Надійде темний та жорстокий час.

Світло блисне і знову тай знову
Я готова почати. Дурна!
Чи ж не знаю, що це ненадовго!
Так під сонцем весною трава
По степах зеленів вся в росах.
Не питай про майбутнє в вірок!
На моїх, нестарих іще косах,
Стільки мертвих та білих ниток.

•

От, скажемо, сьогодні умирати
Життя заграв співом Льорелеї.
Що чужина? Не хочу її знати!
А безнадійність? Що мені до неї!
Хвилини коротенькі і кохані, —
Умию втомлені від праці руки!
Накрию стіл. Розгорну Тиціяна:
„Маленькі йдіть! Подивимося вкупі!“
А там знова за працю непереклонну,
Овіяна вогнем чужої мрії!
А діти пишуть радісно Мадонну
За Тиціяном . . . Що я їм подію?

НАД КНИЖКОЮ РОЗАНОВА.

У суті щоденній враз ростане
Чернечий хрест: „Лиши, покинь, іди!“
І кожна річ співа душі — Осанна!
Стільці, і тарілки, і подушки.
„Тобі незручно? Я тобі поможу!“
Веселий голосок. Незручні пучечки.
І легко всім і на душі погоже.
Стривай! Не те! А що там у куті?
В куті ввижається лаце суворе, темне.
Тернистий шлях: „Лиши, покинь, іди!“
Мертвіють дітв, друзі . . . все нікчемне!
Самітність мертва. Треба так. Іди.

Голівонька у мене на колінах.
Вуста дятячі нищать фрукта.
І спатоньки давно вона хотіла,
Бо так і падають товстенькі ручки,
    І хочеться дивитись, що я роблю,
    Веселими блакитними очима.
    Та погляд їх спокійний, сонний, добрий
    З утоми повільніше блима.
А десь . . . я знаю, в далеко в світі,
Таке ж серце, що без ласки в'яне.
Чому не можу я його прагріти?
Самітнев, васмучене, кохаве?

*

В музеї я дістала малюнки старовинні,
Несла додому їх і мала настрої мрійний.
Мов дрібненьке двойко також було в музеї,
Маленьких привітала одна музейна фея.
Їм яблука давала. Листала їм картинки.
Помила рученята та витерла їм сланки.
Засунула в кишеню казок на чеській мові,
Обох поцілувала: „Ідіть собі здорові!“
Я знаю, що цей вечір мені не малювати:
З кивжками поспішають малесенькі до хати.

Весь день працюю, рук не покладаю.
На хвилю вваду, діти зроблять шкоду!
От висиплять горох, порозливають
Чорнило по підлозі. Виллють воду
Зпід начиння в розведену опару.
Або поріжуть рушника на шмаття
І позалавять від мові кари
Шведяцько в шафу, і, завязяті,
Я тільки двері відчвию, —
Вони кричать: „Ку-Ку-Ку-Ку!“

МУЗА.

Щасливі ті, що кожен день
У ту саму хвилину
Приймають порцію натхнень...
А я писати кину!

Бо муза йде на перелаз
Із тих світів до наших,
Лукаво лине кожен раз,
Коли варю я кашу!

От я віршую та роблю,
Обід мій утікає,
За ним і муза у трубу!
І віршвка немає.

Сьогодні тиша! Що за ніч!
Писати би, мій друже!
Пустійку-музу клич — не клич!
Їй мабуть все байдуже!

*

Книжок та зоштів мовчать веселий ряд.
Від лямпи світ жовтавий очі сліпять.
А за вікном гудуть безлисті липи
Понад ставком. На них нема наяд.
Якісь слідочки, справді, хтось лишив!
У скелях, в затінку чісь прокравись лапи, —
То кіт ученвій ретязя зложив
Під дубом і кудась подряпавсь...
Тепер я розумію, чом „мої“
Превесело весь вечер щебетали!
Русалка в котяком в душі їх привітній
Світлицю збудували!

Олень відважно сів на мурі
Тай квіти вшцять сні.
Зриває квіти він безжурно
На пострах господині!
Мені від сорому й не знати,
Чи брати квіти сині,
Чи брати квіти, чи кавати:
— „Пробачте“, — господині.

Різдвяну ніч у свиту загорнуло.
Як не було вечірньої Звізда.
Рясне гілля ялини відтягнули
Свічки червоні та горіхи золоті.
Та хочеш казки? Я мовчу бездумно.
Тремтить ялинка. Скільки їй казок
Веселих, ніжних і страшних, і чулих
Залшилось від лісових пташок.
Зроби ставок на золотому блюді.
В горіхових шкарлупках поплвуть свічки.
Не засміють тебе дорослі люди!
Їх тут нема! Запалюй сірники!

ЧАРОДІЙ.

Замкнений в скриньку, в синій оксамит,
Спав чародій із кришталевим оком.
Де він тепер? У кого мирно спить?
Кому читає чарівний рукопис?
Той чародій: мовчазний дрібногляд.
Бувало, мати нас, дітей, покличе,
Покаже світ дрібних, а відтіля
Через кришталі чудові глянуть річі!
Там, бач, жене дрібнесенький пірат,
А тут кохаються до забуття, до смерті —
І рій нових повстав сотворенят!
Полюб, любить, щоб собі умерти!
І крихотний і непрístupний світ
Живе собі тай множитья хоробро,
Поки розплодиться який небудь нарід
Тай вибухне яка небудь хвороба!

З АНДЕРСЕНА.

Три ровкряних цитрони
На столі лежать ледаче.
Чарочку водою повну
Держить хлопчик мій і плаче...
Бачу я твою невдачу!
Тя повірив казці, рідний!
Губиш слівоньки гарячі,
Бо веселых фей не видно!
Ні одна із них не гідна
Слізочок твоїх солоних.
Може алі вони, як відьми,
Залишв їх по цитронах.

Не повірив мій синочок,
Хоче бачитв пустійку,
Хай однісінький разочок!
Хоч у сні ту чародійку!
І від мрії тяжче війки...
Засипав хлопчик впертий...
Йде з цитрона чародійка.
Він дав їй серце в жертву.
Не втече вона від смерти —
Щоби жвть, — напвтьсь хоче!
Та неграбно від усердя
Розбивав чарку хлопчик.

Перед ним ше три цитрони.
Чи не знайде там він щастя?
Страшно серденько холоне,
Хоч холоне, та не гасве!
Тільки б з жалю не пропаств, —
Крав він удруге, втретє...
Знову, вібв на нещастя,
Мають другі феї вмертв!
Бо не хоче хлопчик впертий
Дати воду їм холодну!
Хай умруть, як мають вмертв!
Він любив з них тільки одну!

СПОМИН.

В снігу у парку, світом позабута
Куняв наша хатки мирна, старовинна.
В куті пузатенький комод, роками скутий.
На дверях мамою мальована картина:
Коваль Вакула, осідлавши біса,
Жене понад селом. Морозна ніч Різдяна.
Коваль лукаво з біса ноги авісив,
Бо черевички він веде Оксані.
„У нас —“ жартує тихо дядя Павлик,
Кавкарь химерний, — „Ранком біга зайчик.
Підскоче високо й положе сіру лашку
Він на вікно, — тебе бо все шукає!“
Сміється в бороду й мережить казку далі
Навпередки весело зо мною . . .
З ним, відкидаймо ми легко та безжально
Реальний світ, завіяний журбою.

*

Тихо та рівно в годинівка
Стукає пульс уночі.
Сплять мої рідні голівоньки,
Образ старенький мовчить.
Казка плете старовинними
Голками пряжу нову,
Я не зміняю з дівчиною
Долю турботну мою.

*

Ну, час вставати. День в вікно
Заглянув ніжно. Що там мрії!
Іди до праці. Все одно,
Чи одчай давати, чи надії!
Закон життя не побороть.
Петля бо мертва лиш помалу
Тебе затягує, а чорт
Кихика байдуже та в'яло!

Б І С.

Їхав з пекла біс безпаятвий,
Охав на метлі.
Чуб зачісаний патлатвий
В два рядя.

Весь він, як сльотаве літо,
Тягся, мов слимак.
І куди буде летіти
Неборак?

Раз-у-раз мітла в дорозі
Чиркала зірка.
І стравбав, ніби коза,
Вниз вони.

„На одно біси копыто!
Вдякв ні на хвіст!
От не малв, що робити —
Я й не біс!?”

За таку мені обраву
Мало їх у рай!“
Аж схопився він відразу:
„Поганяй!“

Ніч сміялась тонко, ніжно;
Місяць, ніби кіт,
В небі тішмвся і пишний
Кядав світ.

ПОЕТ.

Махорки запах і насінням
Засмічено увесь проспект.
Шгики. Шикелі. Небо свив.
Стоїть задуманий поет.
Війська. Відозви. Непокійно.
Що дім, що хата — лазарет.
Він віршика загорне мрійно
В якийсь розірваний декрет.
Самозакоханий, кривавий
Все ширшає стихії лет.
А на піску свій храмик ставть,
Нічим не журичись поет.

САМУРАЙ ТА ВИШНЯ.

З давних давен в садочку самурая
Вона росла таємна та мовчазна
Казали, мов — душа її живая
Що відійшло й не прийде пом'ятає,
Вона росла таємна та мовчазна.

Заквітчана шовковими стрічками . . .
А на стрічках пісні старих поетів.
І дерево тремтіло галочками
До ахилених лобожно, ніби в храмі.
А на гилках пісні старих поетів.

Та вже корінья засихати стало
Від старости у вишні самурая.
Галля зів'яло. Лястя повпадало
І серце дерева спинялося помалу
Від старости у вишні самурая.

І, віби, на морозі лютім, в січні
Той самурай моливсь на самотині:
„Розквітни, вишне! Я ж умру, як личить
Старому воїну за тебе. Квігни вічно!“
Так самурай моливсь на самотині.

І взяв меча тай вмер по ритуалу,
А вишня віджила тай квітне досі
Лиш день на рік, завітчана стрічками.
А на стрічках пісні старих поетів.
Так . . . вишня віджила тай квітне досі.

ЗУСТРІЧ.

Вчора пізно ввечері я верталась і...
Тяжко переказувать аустрічі чудні!
Стежкою розгублена бігла я — не йшла!
А за мною стежила лісова імла!
Ліс не спав, і знала я — хтось мене стеріг,
І не дурно каменем впало щось до ніг...
„Ні, ніколи ввечері не піду сама,
Та хіба на прогульку мало мені дня?
І хіба... свинилася, ніби стисло щось.
Слухаю, як дихав ліс вночі, і ось...
Ой, чи не примріялось? Чи не був то сон?
Та назустріч... вірате? Вийшов Аполон!
Чемно поклонилася. Він мовчить і ось...
Мабуть за поезії буде мені щось!
Усміхнувся приязно, витяг люльку і...
„Добрый вечер“, з повагом відказав мені.

З М І С Т:

	стор.
<i>1. Фата Моргана</i>	<i>3</i>
<i>2. В понурих розколинах пекла.</i>	<i>11</i>
<i>3. Голівонька у мене на колінах.</i>	<i>21</i>

**В-ВО
„ДНІПРОВІ ПОРОГИ“**

**1. Г. Мавуренко:
АКВАРЕЛ**

**2. Ір. Наріжна:
НАСТРОІ.**

**3. О. Лятуринська:
ГУСЛА.**

**4. О. Стефанович:
СТЕРНАНОС. I**

**5. Г. Мавуренко:
СТЕЖКА.**

**6. Г. Мавуренко:
ВОГНІ**

АДРЕСА:

**Е. VYROVŮJ,
PRAHA XII., SPODYSKÁ 16.
PROTEKTORÁT.**

